

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 277/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. februára 2004 v senáte prerokoval sťažnosť A. H., bytom T., zastúpenej advokátom JUDr. J. G., T., ktorou namietala porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 230/90, a takto

rozhodol:

1. Základné právo A. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 230/90 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 230/90 konal bez zbytočných prietáhov.

3. A. H. priznáva primerané finančné zadost'učinenie 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť A. H. trovy právneho zastúpenia 9 342 Sk (slovom deväťtisíc tristoštyridsať dva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. G., T., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 23. septembra 2004 prijal na ďalšie konanie sťažnosť A. H., bytom T. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namietala, že postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 230/90 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

V sťažnosti sťažovateľka okrem iného uviedla: *„Sťažovateľka podala na Okresnom súde v Trnave dňa 2. 10. 1990 návrh na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov zaniknutého rozvodom manželstva. Konanie v tejto veci vedenej na Okresnom súde v Trnave stále prebieha pod č. k. 17 C 230/90 odo dňa 2. 10. 1990 do dnešného dňa. (...) Okresný súd v Trnave vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 17 C 230/90 dňa 8. 5. 1996, ktorý bol odvolacím Krajským súdom v Bratislave zrušený - uznesením č. k. Z-2-12 Co 458/96 - 361 zo dňa 15. 5. 1997. Okresný súd v ďalšom konaní v podstate nepostupoval v súlade so závermi vyslovenými odvolacím súdom a jeho nové rozhodnutie č. k. 17 C 230/90 zo dňa 30. 10. 2001 preto ani nemohlo byť potvrdené a bolo rozhodnutím Krajského súdu v Trnave zo dňa 8. 10. 2003 zrušené. Spis bol vrátený dňa 17. 2. 2004 Okresnému súdu v Trnave. (...) Okresný súd vo veci v dlhších časových úsekoch buď vôbec nekonal (naposledy napr. pri predkladaní odvolania odvolaciemu Krajskému súdu v Trnave*

po takmer roku od jeho podania a mal opakované obdobia nečinnosti) alebo aj keď konal, tak vykonával úkony len preto, aby nejaké úkony vykonal, t. j. bez efektu smerujúceho k podstate sporu (odročovanie pojednávani na neurčito bez konkrétneho účelu) resp. mnohé úkony sa dali urobiť naraz a nie postupne (priberanie znalcov) atď. Prietahy boli tiež spôsobené nečinnosťou súdu vo vzťahu k pribratým znalcom, ktorí vypracovávali znalecké posudky neprimerane dlho, čo súd akceptoval a nevykonal žiadne opatrenia, aby zabezpečil plynulý postup. Krajský súd v Trnave sa podľa názoru sťažovateľa dopustil zbytočných prietahov v konaní tým, že o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku Okresného súdu v Trnave č. k. 17 C 230/90 zo dňa 30. 10. 2001, ktorá mu bola predložená dňa 6. 11. 2002 rozhodol až dňa 8. 10. 2003 a spis vrátil Okresnému súdu v Trnave až dňa 17. 2. 2004 t. j. vo veci konal a zdržiaval ju 1 rok a 3 mesiace. “

Podaním z 20. mája 2004 sťažovateľka vzala svoju sťažnosť späť v časti namietajúcej porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Trnave.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 230/90 porušené, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 90 000 Sk a úhradu trov konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od konania verejného ústneho pojednávania.

V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť IV. senát ústavného súdu, pretože v roku 2004 v súlade s rozvrhom práce na tento rok bol sudca spravodajca J. M. členom IV. senátu ústavného súdu. Po zmene rozvrhu práce na rok 2005 sa sudca spravodajca stal predsedom

II. senátu ústavného súdu a z tohto dôvodu sa táto vec prejedнала a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 230/90 ústavný súd zistil, že sťažovateľka 2. októbra 1990 podala okresnému súdu žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Okresný súd sa na výzvu ústavného súdu z 28. apríla 2004 vyjadril k sťažnosti sťažovateľky podaním z 1. júna 2004, z ktorého vyplýva nasledovná chronológia úkonov v predmetnej veci:

Rok 1990

Predmetný návrh bol sťažovateľkou podaný na okresnom súde 2. októbra 1990 proti odporcovi Ing. M. H. a jeho predmetom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvoде. Zákonná sudkyňa vo veci JUDr. I. J. nariadila tri pojednávania.

Rok 1991

Vo veci boli stanovené pojednávania na 3. január 1991 a 31. október 1991. Medzitým okresný súd vykonával výsluchy svedkov a nariadil znalecké dokazovanie. Uznesením z 21. marca 1991 po oznámení pôvodne ustanoveného znalca, že v predmetnej veci pre pracovnú zaťaženosť nemôže vypracovať posudok, súd ustanovil vo veci ďalšieho znalca Ing. A. H.

Rok 1992

„Termín pojednávania bol určený na 23. 1. 1992, ktoré pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom pribratia do konania kontrolného znalca. Dňa 16. 3. 1992 podal znalec L. Š. kontrolný znalecký posudok. Úpravou dňa 26. 3. 1992 bol stanovený termín pojednávania na deň 16. 4. 1992, na tomto pojednávaní sa znovu nedostavila navrhovateľka, odporca doplnil svoje vyjadrenie o ďalšiu vec v súvislosti s identifikáciou

hnutelných vecí účastníkov. Pojednávanie bolo odročené na 30. 4. 1992, keď navrhovateľka bola volaná pod hrozbou pokuty a predvedenia políciou, tiež bol volaný súdny znalec L. Š. Na určený termín pojednávania sa dostavili obaja účastníci aj znalec. Boli vypočutí k veci v súvislosti s podaným znal. posudkom na ocenenie hnutelných vecí a pojednávanie bolo odročené s tým, aby účastníci podali v stanovenej lehote písomné záverečné stanoviská. (...) uznesením z 22. 7. 1992 súd ustanovil znalca Ing. L. na ocenenie motorového vozidla účastníkov. (...) Dňa 21. 10. 1992 podal znalec Ing. L. posudok o ocenení vozidla účastníkov konania. Po doručení znal. posudku účastníkom s určením lehoty na vyjadrenie k tomuto posudku, boli účastníci predvolaní na 3. 12. 1992 na pojednávanie. Ešte predtým 17. 11. 1992 podala navrhovateľka A. H. vyjadrenie k znal. posudku. Na deň 3. 12. 1992 sa účastníci nedostavili (...).“

Rok 1993

„Dňa 7. 1. 1993 bolo pojednávanie odročené v dôsledku neprítomnosti účastníkov na 18. 1. 1993 za účelom predvolania účastníkov (...). Dňa 18. 1. 1993 sa dostavila navrhovateľka, odporca sa nedostavil, navrhovateľka sa vyjadrila k znal. posudku, tiež bol vypočutý súd. znalec. (...) Uznesením zo dňa 19. 1. 1993 bol vo veci ustanovený znalec Ing. V. H., znalec z odboru nehnuteľností. Dňa 29. 1. 1993 navrhovateľka A. H. podala stanovisko k vyjadreniu znalca Ing. L. 1. 2. 1993 podala navrhovateľka námietky proti osobe ustanoveného znalca Ing. H. Tento znalec dňa 19. 2. 1993 podal vo veci stanovisko k námietkam navrhovateľky. Dňa 11. 3. 1993 bolo pojednávanie odročené s tým, že súd vyslovil, že znalec Ing. V. H. nie je vylúčený z podania znaleckého posudku. Predmetné uznesenie bolo doručené účastníkom konania a proti tomuto uzneseniu 5. 4. 1993 podala odvolanie navrhovateľka. Následne bola vec 4. 5. 1993 predložená Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu o nevyhovení navrhovateľke v súvislosti s vylúčením znalca Ing. H. Znalec Ing. H. sa tiež vyjadril k odvolaniu navrhovateľky 3. 5. 1993. Dňa 13. 5. 1993 podala navrhovateľka návrh na vydanie predbežného opatrenia. Dňa 24. 5. 1993 súd uznesením návrh na vydanie PO zamietol, toto rozhodnutie bolo doručené účastníkom, navrhovateľka aj proti tomuto uzneseniu podala odvolanie, ktoré po doručení odporcovi na vyjadrenie bolo so spisom predložené odvolaciemu súdu. Krajský súd v Bratislave uznesením z 31. 5. 1993 rozhodol tak, že zmenil

prvostupňové rozhodnutie a vyslovil, že znalec Ing. H. je vylúčený z podania posudku vo veci. Uznesením zo dňa 21. 7. 1993 súd priznal znalečné Ing. L. Odporca 11. 8. 1993 podal odvolanie proti predmetnému uzneseniu o znalečnom. Po doručení odvolania protistrane bola vec predložená opätovne Krajskému súdu v Bratislave dňa 4. 10. 1993. Uznesením KS Bratislava zo dňa 16. 12. 1993 odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V časti výroku o priznaní znalečného Ing. H. zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil na opätovné rozhodnutie.“

Rok 1994

„Dňa 4. 2. 1994 súd stanovil pojednávanie na 10. 3. 1994. (...) Dňa 10. 3. 1994 sa účastníci osobne dostavili, pojednávanie bolo odročené za účelom pribratia ďalšieho znalca vo veci v súvislosti s ocenením nehnuteľnosti namiesto vylúčeného znalca Ing. H. Súd uznesením dňa 17. 3. 1994 ustanovil vo veci ďalšieho znalca Ing. L. K., znalca z odboru oceňovanie nehnuteľností, ktorému bol spis zaslaný 22. 3. 1994. Dňa 21. 4. 1994 podal vo veci znalecký posudok Ing. K. Po doručení znal. posudku účastníkom bol stanovený termín na 1. 8. 1994. Dňa 22. 7. 1994 podala vo veci stanovisko navrhovateľka v zastúpení advokátom (...) pojednávanie bolo odročené na 25. 8. 1994, znalec Ing. K. sa dostavil dodatočne a bol vypočutý súdom. Na ďalšie pojednávanie bol predvolaný odporca pod hrozbou pokuty (...) 25. 8. 1994 bolo pojednávanie odročené na 13. 10. 1994, po tom, čo vo veci bol vypočutý odporca a vzniesol ďalšie námietky v súvislosti so znaleckým posudkom Ing. K. Pojednávanie zo dňa 13. 10. 1994, na ktorom bol vypočutý svedok Š. H., tiež znalec Ing. K., bolo odročené na neurčito s tým, že účastníci mali v stanovenej lehote 10 dní zaslať návrhy na doplnenie dokazovania. Dňa 24. 10. 1994 navrhovateľka podala návrh na doplnenie dokazovania. Termín pojednávania bol určený na 1. 12. 1994, na tomto pojednávaní boli vypočutí svedkovia a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom pribratia znalca do konania na ohodnotenie porastov. Uznesením dňa 14. 12. 1994 súd ustanovil vo veci znalca G. H., znalca z odboru poľnohospodárstva. Dňa 9. 12. 1994 podala navrhovateľka námietky zaujatosti voči sudkyňi JUDr. J. Dňa 16. 12. 1994 oznámila navrhovateľka zrušenie právneho zastupovania vo veci advokátom JUDr. Č.“

Rok 1995

„Zákonná sudkyňa vo veci JUDr. J. 20. 1. 1995 sa vyjadrila k vznesenej námietke zaujatosti. (...) Odvolací súd uznesením z 31. 1. 1995 rozhodol tak, že zákonná sudkyňa JUDr. J. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci. Spis bol vrátený súdu 8. 2. 1995. Po doručení uznesenia odvolacieho súdu účastníkom urgovala sudkyňa podanie posudku vo veci G. H. Tento znalec podal znal. posudok dňa 19. 4. 1995. Dňa 23. 5. 1995 podala vyjadrenie navrhovateľka k zoznamu hnutelných vecí riešených vo veci. Tiež podala vyjadrenie k znal. posudkom Ing. K. a G. H. Pojednávanie bolo určené na 5. 6. 1995, účastníci sa dostavili, znalec G. H. sa dostavil dodatočne a bol vypočutý. Pojednávanie bolo odročené na 17. 7. 1995 za účelom predvolania ďalšieho svedka. Ďalšie pojednávanie bolo stanovené na 6. 9. 1995 za účelom predloženia konečného stanoviska vo veci účastníkmi. Dňa 4. 8. 1995 podala navrhovateľka stanovisko vo veci. Dňa 6. 9. 1995 súd vypočul účastníkov k predmetu veci, pojednávanie bolo odročené za účelom predloženia spisu na doplnenie znal. dokazovania a tiež na postup vo veci v súvislosti s uznesením o znalečnom. Odporca bol zaviazaný k predloženiu stanoviska k vyjadreniu navrhovateľky a tiež záverečného stanoviska k sporu. Uznesením z 5. 9. 1995 bolo rozhodnuté súdom o znalečnom pre Ing. K. Pojednávanie bolo stanovené na 16. 10. 1995. Listom z 22. 9. 1995 tunajší súd žiadal o doplnok k posudku od znalca L. Š. Dňa 29. 9. 1995 podala námietky A. H. proti priznanému znalečnému. Dňa 16. 10. 1995 doručil súdu dodatok k znal. posudku znalec L. Š. Odporca 16. 10. 1995 podal vyjadrenie k spôsobu vysporiadania vo veci. Dňa 16. 10. 1995 bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom predloženia spisu Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu o priznanom znalečnom G. H. Krajský súd v Bratislave uznesením dňa 11. 12. 1995 rozhodol tak, že zmenil výšku priznaného znalečného.“

Rok 1996

„Spis sa vrátil tun. súdu 8. 1. 1996. Dňa 29. 1. 1996 podal vo veci oznámenie znalec Ing. H. v súvislosti s vyúčtovaním znalečného. Pojednávanie bolo stanovené na 29. 3. 1996, na toto pojednávanie sa účastníci dostavili, pojednávanie bolo odročené na 17. 4. 1996 za účelom zistenia v učtárni tun. súdu v súvislosti so zaplatenými preddavkami účastníkov na znal. dokazovanie. Uznesením z 6. 5. 1996 bolo rozhodnuté o znalečnom Ing. H. Listom z 6. 5. 1996 súd žiadal o oznámenie zostatkovej hodnoty družstevného bytu účastníkov

konania Stavebné byt. družstvo Trnava. Dňa 6. 5. 1996 bola súdu doručená odpoveď z byt. družstva. Pojednávanie bolo stanovené na 8. 5. 1996, na ktoré sa dostavili účastníci, vyjadrili sa k znaleckým posudkom, na tomto pojednávaní bol vynesенý rozsudok.

Dňa 25. 6. 1996 podal odporca odvolanie proti predm. rozsudku. Tiež navrhovateľka 27. 6. 1996 doručila odvolanie. Vec bola pridelená dňa 15. 7. 1996 sudkyňi JUDr. S. na ďalšie konanie. Po doručení odvolania účastníkov protistrane s lehotou na vyjadrenie bola úpravou zo 4. 10. 1996 vyhotovená predkladacia správa a výzva na účastníka na zaplatenie súd. poplatku za odvolanie. Spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave 15. 11. 1996 na rozhodnutie o podaných odvolaniach.“

Rok 1997

„Spis sa vrátil tun. súdu 17. 7. 1997 s rozhodnutím tak, že napadnutý rozsudok prvého stupňa bol odvolacím súdom zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie prvostupňovému súdu. Po doručení rozhodnutia odvolaciemu súdu, po tom, čo došlo dňom 1. 1. 1997 k odchodu niektorých sudcov v dôsledku rozdelenia súdu na novoutvorený Krajský súd v Trnave, bola predmetná vec pridelená úradným postupom na konanie sudkyňi JUDr. V. Z.“

Rok 1998

„Táto sudkyňa určila termín pojednávania na deň 20. 11. 1998, na tento termín sa nedostavila navrhovateľka, pojednávanie bolo odročené na 4. 12. 1998. Na tomto pojednávaní boli vypočutí účastníci, pojednávanie bolo odročené na 29. 1. 1999 s tým, že navrhovateľka predloží súdu presný rozpis ohľadom ďalších vecí patriacich do BSM. Navrhovateľka 10. 12. 1998 predložila oznámenie o ďalšom dokazovaní vo veci.“

Rok 1999

„25. 1. 1999 podala navrhovateľka ďalšie podanie ohľadom predmetu riešenia, vrátane dôkazov. Pojednávanie dňa 29. 1. 1999 po vypočutí účastníkov a svedkov bolo odročené na 10. 3. 1999 za účelom ďalšieho doplnenia dokazovania, predvolania svedka a pripojenia spisov. Ďalšie pojednávanie vo veci bolo stanovené na 14. 4. 1999 za účelom predvolania odporcu a ďalšieho svedka, tiež urobenia dopytov na políciu a na výzvu na

navrhovateľku, aby oznámila číslo vklad. knižky. Okr. prokuratúra v Trnave dňa 30. 3. 1999 doručila súdu žiadosť v súvislosti s oznámením všetkých spisov tun. súdu týkajúcich sa účastníkov konania v nadväznosti na trestné oznámenie navrhovateľky. 7. 4. 1999 boli súdu doručené spisy polície, v ktorých bolo konané na základe trest. oznámenia navrhovateľky proti odporcovi. Na pojednávanie dňa 14. 4. 1999 sa odporca nedostavil, nemal vykázané doručenie predvolania, tiež sa nedostavil svedok, pojednávanie bolo odročené na 17. 5. 1999. Dňa 21. 4. 1999 doručila navrhovateľka A. H. vo veci podanie v súvislosti s vysporiadaním BSM vrátane listinných dôkazov. Ďalšie pojednávanie bolo stanovené na 28. 6. 1999, na ktoré bol predvolaný odporca pod pokutou, tiež svedok F. S. Na pojednávaní 28. 6. 1999 bol vypočutý odporca, pojednávanie bolo odročené na neurčito.“

Rok 2000

„Opatrením predsedníčky súdu v Spr 951/00 zo dňa 22. 9. 2000 bola predmetná vec v dôsledku ukončenia sudcovskej funkcie JUDr. Z. od 30. 9. 1999 prikázaná na konanie sudkyňi JUDr. J. H. Zákonná sudkyňa vo veci úpravou zo dňa 29. 9. 2000 vyzvala účastníkov konania na predloženie prípadných ďalších dôkazov vo veci, tiež záverečných návrhov. Dňa 23. 10. 2000 podala navrhovateľka vyjadrenie, dňa 31. 10. 2000 podal stanovisko odporca.“

Rok 2001 a 2002

Vo veci bol určený ďalší termín pojednávania dňa 23. 4. 2001 na deň 13. 9. 2001, na tomto pojednávaní boli prítomní obaja účastníci konania, uviedli, že nedošlo k mimosúdnej dohode, odporca navrhol doplnenie dokazovania výsluchom ďalšieho svedka. Pojednávanie bolo odročené na 25. 10. 2001, na ktorom bol vypočutý svedok a pojednávanie bolo odročené za účelom vynesenia rozsudku na 30. 10. 2001. Rozsudok bol vyneseny dňa 30. 10. 2001, po doručení účastníkom podala proti tomuto rozsudku navrhovateľka dňa 11. 12. 2001 odvolanie, taktiež podal odvolanie odporca Ing. H. dňa 27. 12. 2001. Po doručení odvolaní protistranám, po výzve súdu na účastníkov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, po predložení súvisiacich listín, dňa 11. 2. 2002 podal odvolanie odporca aj proti uzneseniu, ktorým súd mu uložil povinnosť zaplatiť súd. poplatok za odvolanie. Súd zároveň uznesením dňa 10. 5. 2002 rozhodol o žiadosti

navrhovateľky aj odporcu o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov tak, že túto žiadosť zamietol. Proti tomuto uzneseniu podali obe strany odvolanie, spis po príprave bol dňa 5. 11. 2002 predložený Krajskému súdu v Trnave na odvolacie konanie. (...)“

V roku 2003 nebol okresný súdom vykonaný žiaden úkon, pretože spis sa nachádzal na krajskom súde.

Rok 2004

„Odvolací súd vrátil spis dňa 17. 2. 2004, rozhodol tak, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu. Navrhovateľka prevzala uznesenie odvolacieho súdu dňa 10. 3. 2004 a odporca 15. 4. 2004. Vo veci zákonná sudkyňa po naštudovaní vykoná ďalšie príslušné úkony, akonáhle bude spis vylúčený z predmetného spisu Spr 674/04.“

Okresný súd na ďalšiu výzvu ústavného súdu z 28. októbra 2004 vo svojom podaní z 19. novembra 2004 doplnil informáciu o priebehu konania v tom smere, že vo veci sa uskutočnili pojednávania 14. septembra 2004, 26. októbra 2004 a 2. novembra 2004. Na pojednávaní 2. novembra 2004 bol vyhlásený rozsudok, ktorý okresný súd po jeho písomnom vypracovaní 15. novembra 2004 doručil účastníkom konania.

Ústavný súd konštatuje, že zo súdneho spisu vyplývajú v zásade tie isté údaje, ktoré boli uvedené vo vyjadrení okresného súdu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj povahu veci a o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, b) správania účastníka konania a c) postupu súdu.

a) Predmetom konania pred okresným súdom je nárok na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva bývalých manželov. Ide o sporové konanie, ktoré nie je právne zložené, pretože v ňom možno využiť stabilizovanú judikatúru všeobecných súdov. Zároveň však ústavný súd uznáva, že takéto spory sú svojou povahou náročné na dokazovanie, pretože treba nielen zistiť okruh vecí patriacich do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu zániku a zohľadniť aj viacero skutočností, ktoré vyplývajú z § 150 Občianskeho zákonníka, najmä pokiaľ ide o komplexnosť vyporiadania tohto majetkového spoločenstva.

Na skutkovú zložitosť veci poukazuje aj podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 1. júna 2004 sp. zn. Spr 674/04. Ústavný súd však zastáva názor, že v danom prípade neexistujú také skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali viac ako štrnásťročné trvanie konania jeho skutkovou zložitou.

b) Správanie sťažovateľky ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným priet'ahom.

Ústavný súd zistil, že doterajšia doba konania pred okresným súdom bola do istej miery ovplyvnená sťažovateľkinými úkonmi, ktoré vyvolávali potrebu, aby o nich súd rozhodoval. Sťažovateľka žiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, vzniesla námietku zaujatosti, podávala opakovane odvolania voči rozhodnutiam súdu, voči uzneseniam vydaným v priebehu konania (uznesenie o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia, uznesenie o priznaní odmeny znalcovi, uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov) a navrhovala podanie kontrolného znaleckého posudku. Nutnosť rozhodovania o týchto procesných návrhoch sťažovateľky napriek tomu, že takto uplatňovala svoje procesné oprávnenia, spomalili do istej miery postup okresného súdu, aj keď treba dodať, že odvolania sťažovateľky mali aj úspech. Ústavný súd pripomína, že opakovaná neprítomnosť sťažovateľky na pojednávaniach taktiež spôsobila isté predĺženie priebehu konania.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či došlo v uvedenom konaní k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v spore.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávny spor, ktorý sa síce začal 2. októbra 1990, avšak vzhľadom na skutočnosť, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februára 1993 (mutatis mutandis I. ÚS 3/97). V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že ak aj nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu (I. ÚS 39/00).

Ústavný súd hodnotí postup okresného súdu od začatia konania do 17. júla 1997 (spis vrátený okresnému súdu krajským súdom) ako konanie, ktoré vykazuje priedahy, ale tie boli v podstatnej miere spôsobené skutkovou zložitou veci. Okresný súd v tomto období nariadil množstvo pojednávani, ustanovil viacerých znalcov v súlade s návrhmi účastníkov konania a napokon aj rozhodol vo veci samej rozsudkom.

Zo zistenia ústavného súdu však vyplýva, že konanie okresného súdu v ďalšom období je poznačené už nečinnosťou od 17. júla 1997 do 20. novembra 1998, keď sa konalo pojednávanie, od 28. júna 1999, keď bolo ďalšie pojednávanie, do 13. septembra 2001, keď po návrhoch na doplnenie dokazovania sa konalo pojednávanie. Okresný súd potom 30. októbra 2001 vyniesol rozsudok, proti ktorému obaja účastníci podali odvolania, pričom spis bol odvolaciemu súdu predložený až 5. novembra 2002. Vec sa po zrušení rozsudku krajským súdom pre nedostatočne zistený skutkový stav vrátila okresnému súdu 17. februára 2004 a 2. novembra 2004 (po troch pojednávaniach) bol vyhlásený rozsudok, ktorý okresný súd po jeho písomnom vypracovaní 15. novembra 2004 doručil účastníkom konania.

Ústavný súd hodnotí doterajší postup okresného súdu sčasti ako nečinnosť (približne 50 mesiacov), ktorá spočívala predovšetkým v tom, že medzi jednotlivými úkonmi súdu (najmä pojednávaniami) boli neprimerané časové odstupy, a sčasti ako neefektívnu, resp. málo sústredenú činnosť nesmerujúcu k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania, pričom tento záver vyplýva z toho, že vynesené rozsudky boli zrušované odvolacím súdom zásadne pre nedostatky v zisťovaní skutkového stavu.

Uvedená nečinnosť okresného súdu, resp. postup okresného súdu, ktorý nesmeroval účinne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v posudzovanom spore, je porušením základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Tento postup, resp. nečinnosť okresného súdu nemôže byť v súlade so stabilizovanou judikatúrou ústavného súdu ospravedlnená argumentáciou podpredsedníčky okresného súdu, že na priebeh konania mala vplyv častá zmena sudcov, ktorým bola vec postupne pridelovaná, s poukazom na personálne obsadenie súdu.

IV.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 17 C 230/90 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 90 000 Sk s poukazom na ujmu, ktorá jej vznikla v dôsledku postupu okresného súdu, ktorý udržiaval sťažovateľku v stave právnej neistoty, ako aj v dôsledku nemožnosti počas dlhej doby skončiť spor o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva s bývalým manželom.

Pri určení výšky finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal aj zo zásad spravodlivosti, ktoré v podobných veciach uplatňuje Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je predovšetkým zmiernenie ujmy v dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania.

Ústavný súd preto považoval podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznanie sumy 60 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie. Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal najmä z celkovej dĺžky

konania na okresnom súde zohľadňujúc pritom konkrétne okolnosti prípadu, ktoré súčasne poukazujú na to, že aj sťažovateľka prispela k spomaleniu súdneho konania.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania úspešnej sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania 9 342 Sk za dva úkony právnej služby, ktoré považoval za účelne vynaložené trovy konania pred ústavným súdom, spolu s režijným paušálom za tieto úkony (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).